

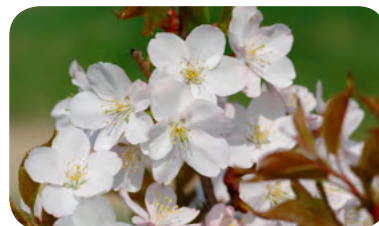
ARBOEKO

BULLETIN 2016

Pravidelný bulletin pro odbornou
zahradnickou veřejnost
a zákazníky firmy Arboeko

/vychází 3x ročně, zasílán zdarma, náklad 4500 ks/

Arboeko a jeho české výpěstky

V našem každodenním životě se kolem sebe stále více a více setkáváme s pojmem český produkt, český výrobek ...

Ještě nedávno tomu bylo však zcela jinak. Vzpomínám na dobu před 30 lety, kdy jsme jako děti záviděli několika málo vyvoleným občanům tehdejší socialistické republiky, kteří si mohli zakoupit zahraniční západoevropské zboží v tehdejších prodejních Tuzex. I v porevolučním období jsme obdivovali zahraniční produkty, které se pomalu dostávaly na náš trh, a říkali jsme si, jak je to možné, že v zahraničí mají takové kvalitní zboží, které u našich tehdejších tuzemských výrobců prostě a jednoduše nebylo.

Uplynulo více jak 25 let a máme nejen kvalitní české automobily, které dobývají svět, ale kvalitní nábytek, strojní zařízení, nářadí, stavební materiál, kvalitní české potraviny a samozřejmě i kvalitní zemědělské výpěstky, kam patří nejen zelenina, ovoce, květiny, ale i ovocné a okrasné dřeviny.

Pokud se zastavíme u okrasných dřevin, tak pravdou je, že v některých evropských školkařských regionech pěstují vzhledem k tradici, zkušenostem a klimatu velmi úspěšně širokou škálu různých druhů dřevin a dosahují vynikající kvality. Dokonce dokáží vypěstovat některé dřeviny v daném klimatu o poznání rychleji, než je tomu právě u nás ve střední Evropě. Není náhodou, že země jako Nizozemsko nebo Belgie byly a jsou významnými školkařskými producenty. Např. u alejových stromů nejsou výjimkou taxony, které západoevropský školkař dokáže vypěstovat za 4 roky. Nám v Obřívství to trvá let pět.

A jak pohlízet na tuzemskou školkařskou firmu? Je to obvykle subjekt, který pěstuje dřeviny v kontinentálním klimatu, a tak když přijde tuhá zima, mají tyto dřeviny větší šanci v této zimě uspět. Samotný biorytmus a délka vegetačního období je u tuzemské produkce lépe přizpůsobena našemu středoevropskému klimatu oproti dřevinám z dovozu.

Tuzemský školkařský subjekt obvykle zaměstnává poměrně velké množství lidí. Školkařská firma přijímá mladé lidi ze škol na praxi a brigády, odebírá zboží a služby od mnoha dalších tuzemských dodavatelů a tím podporuje domácí ekonomiku. Každý školkařský subjekt se snaží mít co nejsolidnější výsledek své práce resp. hospodaření a následně platí daně v naší republice. A v neposlední řadě reprezentuje české pěstitele na zahraničních trzích, a to na výstavách nebo při dodávkách zahraničním obchodním partnerům.

Proto se domnívám, že v dnešní době již plně nazrál čas tomu, abychom kupovali české produkty, podporovali českou ekonomiku, podporovali tím zemi, ve které žijeme.

Pavel Kafka, jednatel

Vo februári sa Arboeko Obřívství zúčastnilo konferencie Záhradnícke fórum 2016 v Nitre. Fórum je jedinou odbornou záhradníckou konferenciou tohto druhu na Slovensku. Rád by som SZKT poďakoval za organizovanie akcie, na ktorej sa stretnú všetci záhradníci Slovenska. Spoločnosti pre záhradnú a krajinnú tvorbu do budúcnosti prajeme, aby sa Záhradníckeho fóra zúčastňovalo viac a viac ľudí.

Ondrej Hanko

Krakov, město, které si zamilovalo české stromy z Arboeka.

Polský trh zásobujeme stromy již několik let, a proto nás potěšilo, že i na podzim 2015 jsme téměř 2000 stromů z naší produkce prodali našim přátelům z Krakova. Část stromů byla dodána prostokořenově, což v městských polských podmínkách funguje skvěle. Nejlepším důkazem toho je, že všechny vysazené stromy, které jsme dodali od roku 2012, rostou v Krakově dodnes

Bartosz Pejo

Vážení kolegové,

otvíráme novou rubriku, v níž se budeme zabývat praktickými problémy s následnou péčí o výsadby, která je stejně důležitá jako kvalitní projekt, kvalitní rostlinný materiál a kvalitní výsadba. V této rubrice dáme slovo také kolegům ze Zahradnické fakulty MENDELU, kteří již dlouhodobě monitorují kvalitu a problémy s následnou péčí o výsadby.

Poškození nových výsadeb stromů při seči travnatých ploch

Mechanické poškození báze kmene nových výsadeb stromů, způsobené žacími ústrojími při údržbě travnatých ploch v okolí stromů, je vážným problémem, který ovlivňuje kvalitativní stav těchto stromů a často i jejich dlouhodobou a plnohodnotnou funkčnost. Dosavadní výsledky několikaletého výzkumu prováděného na Ústavu biotechniky zeleně Zahradnické fakulty MENDELU naznačují, že se jedná o jedno z nejčastějších mechanických poškození u nových výsadeb stromů v našich městech. V některých zkoumaných lokalitách bylo tímto způsobem poškozeno téměř 25 % nových výsadeb. Dle rozsahu poškození se jednalo o drobné oděrky až o devastující fatální poranění mající vliv i na krátkodobou existenci jedince. Zhruba čtvrtinu z těchto poškození bylo možno považovat za fatální, míru závažnosti zbylého podílu poškození bude možné specifikovat až s delším časovým odstupem.

Jak tomuto poškození předcházet a jak riziko poškození eliminovat? Způsobů je několik, běžné jsou i jejich kombinace. V principu se jedná o různá opatření vedoucí k udržení bezprostředního okolí báze výsadeb v beztravnatém stavu nebo k zajištění mechanické ochrany báze kmene.

1. Udržení bezprostředního okolí báze výsadeb v beztravnatém stavu. Toho lze docílit mulčováním nebo nahrazením seče pravidelným kypřením a pleťím bezprostředního okolí báze stromu. Jedná se o poměrně účinné a snadné opatření. Aby obě tato opatření měla význam, je nutné je provádět pravidelně (vazba na systémové řešení tohoto problému a nákladovost péče). Druhá z nabízených možností začíná být v některých objektech poměrně častá, a to i přes svoji relativní časovou náročnost.

2. Mechanická ochrana báze kmene. Častým opatřením je instalace tzv. chráničky kmene (nejčastěji v podobě PVC manžety instalované na bázi stromu). Zde je však nutné upozornit na skutečnost, že ani chránička kmene nevydrží vše a dále je nutné ji zavčas odstranit. Při včasném neodstranění dochází k jejímu zarůstání do tloustnoucího kmene. Nejúčinnější ochranou je tak instalace dřevěných příček ve spodní části kotvení stromu (součást kotvení). Toto opatření však zvyšuje náklady realizace výsadby. V porovnání s náklady spojenými s výměnou fatálně poškozeného stromu se však jedná o náklady téměř „zanedbatelné“.

Základem systémového řešení tohoto problému by však měli být **proškolení a kvalifikovaní pracovníci** provádějící tuto údržbu a následnou kontrolu provedených prací (přenesení odpovědnosti na konkrétního pracovníka). Až se mulč rozloží a kotvení odstraní, bude klíčový opět lidský faktor. O jistou míru osvěty a připomenutí se snaží i tato rubrika.

Lukáš Štefl, Zahradnická fakulta MENDELU

Obr.1: Poškození báze kmene sečí, **Obr.2:** Poškozená báze i přes instalaci chráničky (ta současně již zarůstá),

Obr.3: Udržování okolí báze stromu v beztravnatém stavu, **Obr.4:** Mechanická ochrana (příčky ve spodní části kotvení)

Nejčastější chyby při výsadbě

Budeme pokračovat v naší krátké odbočce od kvality rostlinného materiálu k nejčastějším chybám při výsadbě. Z naší zkušenosti můžeme uvést, že se ve výsadbách vyskytují nejčastěji **tři zásadní chyby**:

1. Nedostatečný nebo žádný povýsadbový řez

(o této problematice jsem psal v Bulletinu č. 1/2015)

2. Nevhodná hloubka výsadby stromů

3. Zanedbaná resp. žádná péče o stromy na deponii před výsadbou.

NEVHODNÁ HLOUBKA VÝSADBY STROMŮ

Nevhodná hloubka výsadby - myšleno stromy jsou sázeny příliš hluboko (jsou tzv. utopené) - je velmi častou chybou ve výsadbách. Zvláště očkované sorty jsou přitom na utopení velmi citlivé a je to častý důvod k úhynu rostlin v prvním roce po výsadbě. Pro hloubku výsadby je nutné dodržovat základní pravidlo - **KOŘENOVÝ KRČEK MUSÍ BÝT VE STEJNÉ ROVINĚ JAKO JE OKRAJ VÝSADBOVÉ JÁMY** resp. **POVRCH TERÉNU**. Přitom je nutné počítat s tím, že si půda ve výsadbové jámě po zalití a utužení ještě sedne a to někdy hodně výrazně. Z našich zkušeností rovněž uvádíme, že 15 cm vrstva mulče, zejména pak štěpky, nahnutá ke kmeni stromu má téměř stejné negativní účinky jako výsadbový substrát či půda. **PRAKTICKÉ DOPORUČENÍ** - mám-li tedy uvést praktické doporučení k hloubce výsadby, zde rozhodně platí "méně je více" zejména v okolí kořenového krčku do vzdálenosti cca 20 cm. Vysazovat raději tak, aby kořenový krček byl mírně nad okolním terénem.

Kořenový krček musí být při výsadbě na úrovni okolního terénu, nikdy ne níže.

Stanislav Flek

Evropa v Obřívství 2016

11. a 12. ledna proběhla v našem areálu v Obřívství tradiční akce pro zahradnická centra, kontraktovní výstava „Evropa v Obřívství“. Akce probíhala v duchu předchozích ročníků. Pro naše zákazníky bylo naprezentováno skoro 2500 vzorků rostlin, všechny s možností jejich objednání a dodání zdarma do zahradnického centra. Nechybělo dobré občerstvení a panovala výborná nálada. Akcí navštívilo během 2 dní 675 lidí zejména z Čech, Moravy a Slovenska, ale také z dalších 9 evropských zemí. Děkuje všem za jejich účast a za jejich objednávky!

Letošní ročník Arboeko poprvé pořádalo pouze ve 2 dnech, další den totiž pak následovala nová akce s názvem **TRENDY 2016**, určená pro správce zeleně a zahradnické realizátory

Trendy 2016

Ve čtvrtek 14. 1. 2016 se v prostorách firmy Arboeko v Obřívství uskutečnil první ročník akce „Trendy“. Velmi nás potěšil velký zájem, k němuž jistě přispělo letošní příjemné lednové počasí. Akce se zúčastnilo neuvěřitelných 247 zahradnických subjektů a navštívilo ji něco přes 400 lidí. Pro účastníky byl připraven bohatý program přednášek, workshopů a komentovaných exkurzí po výrobních plochách Arboeka. Těšíme se na vás při dalším ročníku Trendy 2017.

Adam Coufal

Tip kolegů - prověřené stromy zasluhující si větší pozornost.

Sortiment dřevin navrhuje se do výsadeb je opravdu obrovský a stále se rozšiřuje. Je dobré nezapomínat na osvědčené druhy a kultivary, které jsou prověřené časem a zkušenostmi mnoha sadovníků - zde přikládám několik tipů.

Celtis occidentalis - tento středně vzrůstný strom (15-20 metrů šířka i výška) použitelný do stromořadí i jako solitera jsme začali pěstovat poměrně nedávno (ale i s do té doby dovezenými stromy tohoto druhu jsou s odstupem několika let po výsadbě výborné zkušenosti), na rozdíl od v zahraničí dostupnějšího břestovce jižního (*Celtis australis* - námi popisovaný druh se jinde pěstuje mnohem vzácněji) se ale jedná o dobře **mrazuvzdorný** strom, který navíc výborně snáší městské prostředí. I v létě, kdy hlavně **v posledních letech čelíme nezvykle extrémním vedrům a suchu, si zachovává svěže zelené listy**, které jsou kožovité a zajímavě asymetrické. **Výborně snáší i řez**, čímž se dá dobře redukovat jak vzrůstnost, tak sklon vytvářet částečně převisající větve.

Fagus sylvatica 'Dawyck Gold' - tento středně vzrůstný strom (15-20 metrů vysoký s šířkou koruny max. 3 metry) vhodný do stromořadí i jako solitera má oproti zelenému kultivaru 'Dawyck' výhodu, že je kompaktnější, větve jsou více stěsnané, což oceníme zejména v zimě, kdy se koruny mnohých sloupovitých kultivarů jiných stromů o poznání více rozklesávají pod tíhou těžkého sněhu. Listy mají při rašení atraktivně zlatožluté zbarvení, které ale později během vegetace přechází v zelenou barvu, takže v létě netrpí úpalem jako mnohé žlutolisté kultivary jiných stromů.

Fraxinus excelsior 'Altena' - bezplodý kultivar jasanu se sterilními květy kvetoucími před rašením s o něco méně vzrůstnější a pravidelnější korunou (v mládí vzpřímeně rostoucí, později široce kuželovitá) než základní druh má hlavní výhodu v tom, že během několikaletého pozorování se zjistila **nejvyšší odolnost vůči houbové chorobě *Chalara fraxinea*** ze všech jasanů. Jako jeden z mála druhů stromů jsou navíc **jasany tolerantní k posypovým solím**, což se ocení hlavně při použití do stromořadí. Středněvěká dřevina, které se daří hlavně ve vlhčích půdách.

Prunus fruticosa 'Globosa' - velmi známý kultivar s malou (průměr do 4 metrů) kompaktní pravidelnou korunou bohatě kvetoucí bílými květy, téměř neplodí. Používá se zejména do stromořadí, zahrad a malých prostranství. Drobné zelené listy se na podzim zbarvují do atraktivní bronzové červené až oranžovožluté barvy. Za zmínku stojí důležitý fakt, že použitím speciálních kmenotvorných podnoží (roubujeme na podchozí výšku 225 cm) se docílilo významného prodloužení životnosti, protože **daleko méně trpí klejotokem než dřívě**. Při výsadbě se také neredukuje řezem koruna, což je nezbytný zákrok u valné většiny jiných stromů. **Dobře snáší i zpevněné plochy, sušší i vlhčí stanoviště.**

Prunus hillieri 'Spire' - malý strom (výška 5-8 metrů, šířka pouze 2-3 metry) s **typicky úzkou trychtýřovou korunou**. Předností je brzké a bohaté kvetení - začátkem dubna jednoduchými světle růžovými květy, v pouhých 5-6 letech. Téměř neplodí - plody malé, velmi ojedinělé a jedlé. Olistění je také velmi zajímavé - při rašení bronzové až červeně zbarvené, přes vegetaci sytě zelené, na podzim se zbarví do odstínů žlutých, oranžových až červených. Ohnivě zbarvení je nepřehlédnutelné. Vynikající zejména do stromořadí, kde není tolik prostoru, dále parky, zahrady, malá prostranství, snese i výsadbu do zpevněného povrchu, do sušších i vlhčích stanovišť, přemokřené, déle zatopené půdy ale jako ostatní prunusy nesnáší.

Robinia pseudoacacia 'Umbraculifera' - velmi praktický kulovitý kultivar, nekvete, neplodí, beztrnné větve. Výborný je dále pro svoji **odolnost suchu a městskému prostředí, je vhodný do otevřených půd i zpevněných povrchů, také tolerance k posypovým solím**, všechny tyto vlastnosti splňuje málo kulovitých stromů. Pomalu rostoucí dřevina, šířka dle stanoviště 4-6 metrů, zelené listy jsou menší, než u základního druhu. Vhodný proto do uličních stromořadí měst ale i zahrad.

Tilia tomentosa 'Brabant' - snad nejvhodnější lípa do městského prostředí tam, kde je prostor - výška dle stanoviště kolem 25 metrů, šířka 15-20 metrů, rychle rostoucí kultivar s pravidelnou hustě větvenou široce kuželovitou korunou. Kvete v červenci, **neprávem bývá často mylně považována jako strom jedovatý pro včely**. Zelené listy jsou na rubu světle šedě plstnaté. **Listy na rozdíl od mnoha jiných lip nebývají pokryty medovicí, nebo jen slabě, na rozdíl od jiných lip snáší lépe i letní přísušky**, vhodná je proto i do zpevněných ploch, mnoho jich roste např. na Václavském náměstí v Praze. Vhodná i do parků, stromořadí, monumentální solitera.

Celtis occidentalis

Prunus fruticosa 'Globosa'

***Pseudotsuga menziesii* 'Bílá Lhota'**

Růst je kompaktní hustý, pravidelný vejčitý až kulovitý. V deseti letech dorůstá výšky 50 cm při stejné šířce. V dospělosti 2 m na výšku a 1,5 m na šířku. Roční přírůstek je 3-5 cm. Jehlice jsou světle modro zelené. Vyžaduje hlubší živné a propustné půdy s dostatkem vláhy. Půdní reakce je mírně kyselá. Stanoviště na slunci nebo v polostínu, chráněné před zimním větrem. Mrazuvzdornost: -30°C.

Pseudotsuga menziesii
'Bílá Lhota'

Pseudotsuga menziesii
'Fastigiata'

Pseudotsuga menziesii
'Fastigiata Glauca'

***Pseudotsuga menziesii* 'Fastigiata'**

Dosahuje výšky 12 m a šířky 3-5 metrů. Roste přirozeně pravidelně sloupovitě, bujně. Je hustěji větvená než základní druh. Jehlice jsou zelené barvy, dlouhé 5 cm. Šiška asi 7 cm dlouhá, hnědé barvy. Mrazuvzdornost: -30°C.

***Pseudotsuga menziesii* 'Fastigiata Glauca'**

Kompaktně, vzpřímeně rostoucí, hustě větvená, široce sloupovitá. Ve dvaceti letech asi 2 m vysoká a 1,5 m široká s ročním přírůstkem 10-15 cm. Jehlice jsou šedomodré, 2-3 cm dlouhé. Mrazuvzdornost: -30°C.

***Pseudotsuga menziesii* 'Fletcherii'**

Zakrslý kultivar, růst je pomalý velice hustý, habitus je široce kulovitý. V dospělosti je výška 1-3 metry. Roční přírůstek asi 5 cm. Jehlice asi 1,5-2 cm dlouhé jsou paprčité postavené na větvičce, často pokroucené a zahnuté, měkké. Svrchu jsou zelené, na spodu s 2 světlými pruhy průduchů. Mrazuvzdornost: -30°C.

Pseudotsuga menziesii
'Fletcherii'

Pseudotsuga menziesii
'Glauca Pendula'

***Pseudotsuga menziesii* 'Glauca Pendula'**

Růst stromovitý, nižší, s převislými větvemi. Výška v dospělosti 3-4 m, šířka 1 m. Roční přírůstek je 10-20 cm. Dřevina je hustě větvená. Jehlice modrozelené, na větvičce hustě postavené, až 3 cm dlouhé. Kmen může být mírně ohnutý. Mrazuvzdornost: -30°C.

***Pseudotsuga menziesii* 'Moerheimii'**

Růst má stěsnaný, v dospělosti dosahuje výšky 5-10 m. Větve jsou nepravidelně postavené. Jehlice jsou asi 3 cm dlouhé, částečně srpovitě zahnuté, modře ojíňená. Mrazuvzdornost: -30°C.

Pseudotsuga menziesii
'Moerheimii'

Sequoiadendron giganteum

Domovinou jsou hory Sierra Nevada v Kalifornii, kde stromy dorůstají výšky 80-100 m s průměrem kmene 10-12 m. V našich podmínkách dorůstá výšky 30-50 metrů a průměr kmene je 2-3 m. Zprvu roste pomaleji. V deseti letech se výška pohybuje kolem 2 m, ve třiceti letech 8-10 m. Koruna je pyramidální pravidelná, hustě větvená. Kmen je u země širší, borka je světle červenohnědá, rozpraskaná a v šupinách se odlupuje. Olistění sivě namodralé, dvojího druhu - jehlicovité na hlavních výhonech a šupinaté na postranních větvičkách. Šišky se nacházejí na koncích větví, jednotlivě i v skupině. Šišky elipsoidní, 5-8 cm dlouhé, 3-5 cm široké, červenohnědé. Vyžaduje slunné stanoviště s hlubší živnou půdou. Nesnáší zápoj, použití výhodně jako solitéra. Mrazuvzdornost: -25°C.

Sequoiadendron giganteum

Sequoiadendron giganteum
'Bajojeka'

***Sequoiadendron giganteum* 'Bajojeka'**

Kříženec mezi *S. g.* 'Pendulum' x *S. g.* 'Barabits Requiem'. Jedná se o převislou formu. Větve jsou postaveny horizontálně. Kmen je snadno viditelný. Jehličí je zelenomodré barvy. Mrazuvzdornost: -25°C.

Sequoiadendron giganteum
'Bart's Green'

***Sequoiadendron giganteum* 'Bart's Green'**

Pomalý růst, v deseti letech asi 3,5 m vysoký. Jehlice svěže zelené. Větve vystoupavé. Mrazuvzdornost: -25°C.

***Sequoiadendron giganteum* 'Glaucum'**

Růst úzce kuželovitý, 15-20 m vysoký a 5-8 m široký. Větve jsou vystoupavé až vodorovně postavené. Jehlice jsou šupinové, výrazně namodralé sivé, 3-6 mm dlouhé. Šiška je 5-8 cm velká, tupě vejčitá. Roční přírůstek je 20-40 cm. Půdu vyžaduje lehčí propustnou, ale dostatečně hlubokou zásobenou živinami. Půdní reakce kyselá až mírně zásaditá. Vhodná je vyšší vzdušná vlhkost. Mladé rostliny jsou na mráz citlivější, jinak snáší mráz pod -30°C.

Sequoiadendron giganteum
'Glaucum'

***Sequoiadendron giganteum* 'Greenpeace'**

Habitem velice podobný základnímu druhu. Bujně rostoucí, široce kuželovitý. V dospělosti až 40 m vysoký a 10 m široký. Má sytě zelené jehlice i výhony. Vysazuje se soliterně do hlubší živné půdy s dostatkem humusu. Vyžaduje slunné stanoviště. Mrazuvzdornost: -25°C.

Sequoiadendron giganteum
'Greenpeace'

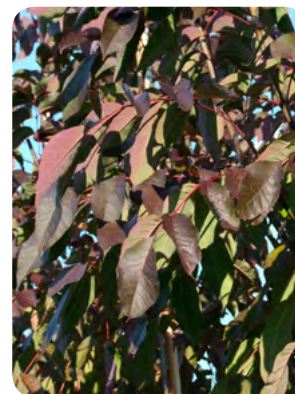
Novinky v sortimentu - odolné jasaný

Vážený zákazníci, v dnešním příspěvku bych rád představil dva kultivary jasanů, které jsou novinkou v našem sortimentu. Jsou zajímavé nejen svým krásným podzimním zbarvením, ale také udávanou odolností vůči nové houbové chorobě jasanů.

***Fraxinus americana* 'Autumn Purple'** je rychle rostoucí strom. V mládí má pyramidální tvar koruny, ve starším věku oválný, případně kulovitý tvar koruny. Dosahuje výšky 12-15 m, na dobrém stanovišti může dorůst i 18 m. Koruna může být široká 10-15 m. Kultivar je samčí forma, nevytváří plody. Stromy mají během vegetace listy zelené, avšak s příchodem podzimu se barva změní na tmavě červenou až fialovou. Slunné stanoviště podporuje intenzitu vybarvení listů. Strom vyžaduje vlhké stanoviště, ne však přemokřené. Dobře roste na půdách kyselejších i zásaditějších. Je plně mrazuodolný.

***Fraxinus pennsylvanica* 'Summit'** je bujně rostoucím stromem. Vyznačuje se pravidelně rostoucí korunou oválného tvaru. Dorůstá výšky 15-18 m. Tento kultivar je také samčí formou, přestože kvete, nevytváří plody. Listy mají při rašení zelenou barvu, která přetrvává i během letního období. Na podzim se stává výrazným díky tomu, že se zelené zbarvení přemění na zářivě žluté. Dobře roste na sušších plně osluněných stanovištích s dobrou zásobou živin. Toleruje různá pH půdy, kyselejší i zásaditější. Je mrazuodolný. Díky dobré snášenlivosti sucha se hodí pro výsadbu do měst.

Oba kultivary budou dostupné naší školce od podzimu 2016.

Fraxinus americana
'Autumn Purple'

Zdeněk Málek

Kateřina Rojková